

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

02 12 20 22 р.

м. Київ

№ 1086

Про завершення проведення I (організаційно-підготовчого) етапу експерименту за темою «Організаційно-педагогічні умови розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти» за листопад 2021 – жовтень 2022 років

Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 листопада 2000 року № 522 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 року за № 946/5167, наказу Міністерства освіти і науки України від 12.11.2021 № 1216 проводиться експеримент за темою «Організаційно-педагогічні умови розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти» на базі закладу загальної середньої освіти Чернігівської області у листопаді 2021 – травні 2026 років.

На підставі висновку науково-методичної комісії з інноваційної діяльності сектору дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), позашкільної освіти та виховання Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України від 06 жовтня 2022 року (протокол № 15), з урахуванням пункту 1 частини першої статті 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», листа Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» від 17.10.2022 № 21/08-17 та з метою продовження експерименту

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити як такі, що додаються:

1) звіт про завершення проведення I (організаційно-підготовчого) етапу експерименту за темою «Організаційно-педагогічні умови розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти» на базі закладу загальної середньої освіти Чернігівської області за листопад 2021 – жовтень 2022 років (далі – Експеримент);

2) програму проведення II (концептуально-діагностичного) етапу експерименту за темою «Організаційно-педагогічні умови розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти» на базі закладу загальної середньої освіти Чернігівської області на листопад 2021 – жовтень 2023 років.

2. Науково-методичній комісії з інноваційної діяльності сектору дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), позашкільної освіти та виховання Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (далі – Комісія):

1) заслухати у жовтні 2023 року звіт про завершення проведення II (концептуально-діагностичного) етапу Експерименту (далі – звіт);

2) здійснити експертизу виконання програми проведення II (концептуально-діагностичного) етапу Експерименту (далі – експертиза);

3) звіт та висновок експертизи подати до Міністерства освіти і науки України для прийняття відповідного рішення.

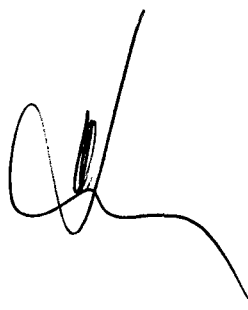
3. Державній науковій установі «Інститут модернізації змісту освіти» (Баженков Є.) надавати організаційну та науково-методичну допомогу закладу загальної середньої освіти Чернігівської області, який є учасником проведення Експерименту.

4. Комісії та Державній науковій установі «Інститут модернізації змісту освіти» (Баженков Є.) забезпечити дотримання законодавства усіма суб'єктами інноваційної освітньої діяльності цього Експерименту під час його проведення.

5. Департаменту освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації разом з відповідним інститутом післядипломної педагогічної освіти сприяти закладу загальної середньої освіти Чернігівської області, який є учасником Експерименту, у забезпеченні необхідних умов для організації та проведення Експерименту.

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рогову В.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства
освіти і науки України

Doc 12 dDdd 1096

Звіт

**про завершення I (організаційно-підготовчого) етапу експерименту
за темою «Організаційно-педагогічні умови розвитку освітнього
середовища ліцею у період реформування профільної освіти»
на базі закладу загальної середньої освіти Чернігівської області
за листопад 2021 – жовтень 2022 років**

Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 листопада 2000 року № 522 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 року за № 946/5167, наказу Міністерства освіти і науки України від 12 листопада 2021 року № 1216 проводиться експеримент за темою «Організаційно-педагогічні умови розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти» у листопаді 2021-травні 2026 роках.

Згідно з програмою експерименту основними завданнями I (організаційно-підготовчого) етапу визначено:

аналіз наявних і створення необхідних умов для реалізації експерименту;

вивчення нормативно-правової бази, існуючої у системі освіти України, та створення документації, необхідної для проведення експерименту;

проведення діагностування готовності вчителів до участі в експерименті;

теоретична підготовка педагогічних працівників до проведення дослідження;

вивчення передового педагогічного досвіду закладів освіти України з вищевказаної теми експерименту; опрацювання та аналіз літератури з проблеми розвитку освітнього середовища закладу освіти у період реформування профільної освіти;

організація діяльності Науково-методичної ради експерименту;

планування роботи творчої групи педагогів;

розширення зв'язків із громадськістю, батьками ліцеїстів, закладами вищої освіти.

З метою вивчення та експертної перевірки стану наявних ресурсів і можливостей діяльності ліцею було проведено діагностичну роботу щодо кадрових, фінансових, науково-методичних, інформаційних та матеріально-технічних умов проходження експерименту; інноваційного потенціалу педагогічного колективу та його готовності працювати в режимі експерименту.

Аналіз стану наявних ресурсів ліцею свідчить про достатній рівень умов, необхідних для реалізації завдань експериментальної роботи.

Наукове керівництво експериментальною роботою в ліцеї здійснюється науковцями Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Основні умови спільної діяльності колективів університету та ліцею містяться в Угоді про співпрацю з Ніжинським державним університетом імені Миколи Гоголя.

Ще одним із основних завдань, спрямованих на здійснення аналізу умов для проведення експериментальної роботи, стало дослідження готовності педагогічного колективу до її проведення.

Експериментальна робота здійснюється у колективі до складу якого входить 43 педагогічних працівника. Серед них - 25 учителів вищої категорії, 2–першої, 6–другої та 3 спеціалісти; 17 учителів мають звання «Вчитель–

методист», 2 - «Старший учитель», 14 учителів мають науковий ступінь кандидата наук.

Отже, колектив ліцею складається, в основному, із трьох груп: молоді спеціалісти, досвідчені вчителі та викладачі НДУ імені Миколи Гоголя. Кожна з цих груп по-своєму готова до проведення експерименту: молоді вчителі за віком найбільш схильні до інновацій, досвідчені педагоги вміють органічно поєднувати традиційні та нові форми роботи, викладачі мають досвід наукової діяльності, яка забезпечує проведення експерименту. В цілому, вчителі продемонстрували високий рівень готовності до проведення дослідження, оскільки:

у членів колективу сформоване позитивне ставлення до впровадження інноваційної діяльності у закладі освіти;

наявна мотивація, про що свідчить ряд наведених педагогами аргументів щодо актуальності та доцільності обраної теми експерименту на сучасному етапі розвитку освіти, суспільства;

простежується високий освітній рівень представників колективу, який виражається у їх компетентності щодо розуміння таких ключових понять експерименту, як «освітнє середовище», «організаційно-педагогічні умови», «профільне навчання»;

колектив вбачає тісний взаємозв'язок профільної освіти з розвитком освітнього середовища ліцею.

Психологом ліцею (Солдатенко С. В.) проаналізовано рівень готовності учасників освітнього процесу до проведення експерименту, що відображено в аналітичній довідці «Результати дослідження готовності учасників освітнього процесу ліцею колективу до участі в експериментальній роботі».

Колективом ліцею опрацьовано основні нормативні документи, що регламентують різні напрями діяльності закладу загальної середньої освіти щодо проведення дослідження, а саме Закон України «Про освіту» (2017 рік), Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020 рік), Концепція профільного навчання в старшій школі (2013 рік), Концепція «Нова українська

школа. Простір освітніх можливостей» (2016 рік), Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 листопада 2000 року № 522 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 року за № 946/5167, а також рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти «Абетка для директора» (2021 рік).

Протягом I (організаційно-підготовчого) етапу педагогічним колективом ліцею опрацьовано велику кількість наукових праць, у яких висвітлено ідеї щодо освітнього середовища (В. Артеменко, І. Бех, Г. Сорока, А. Кух, Н. Морзе, С. Мякішев, В. Слободчиков, В. Ясвін та ін.), профільної освіти (О. Корсакова, В. Курсон, С. Бондар, С. Генкал, І. Родигін, О. Пометун), інноваційної діяльності вчителя (І. Бех, С. Гончаренко, В. Кремінь, О. Савченко, С. Гончаренко, В. Ільченко, О. Киричук, С. Кириленко).

Проведений аналіз наукової літератури дав змогу уточнити й систематизувати визначення основних понять дослідження:

«освітнє середовище» розглядається як сукупність умов, що створюється в закладі освіти для навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти;

«організаційно-педагогічні умови» – це особливості організації освітнього процесу, що детермінують результати виховання, освіти та розвитку людини й об'єктивно забезпечують можливість їх досягнення;

«профільне навчання» – вид диференційованого навчання старшокласників відповідно до їхніх освітніх потреб, зумовлених орієнтацією на майбутню професію.

Педагогами ліцею розпочато вивчення передового педагогічного досвіду закладів загальної середньої освіти України, які спеціалізуються на профільній освіті, серед яких: біотехнологічний ліцей «Радовель» (село Радовель Олевського району Житомирської області); ліцей «Інтелект» (місто Київ); Калуський ліцей імені Дмитра Бахматюка (місто Калуш, Івано-Франківської області).

З метою реалізації завдань I (організаційно-підготовчого) етапу експерименту в закладі освіти проведено такі заходи:

інструктивно-методичні наради адміністрації за участю членів творчої групи, де обговорено тематику, проблематику дослідження, питання практичної реалізації ідей співробітництва та партнерства, саморегулювання і самоуправління професійно-педагогічною діяльністю вчителів в умовах дослідження (жовтень-листопад 2021 року);

засідання методичних об'єднань, на яких педагоги розглянули ключові поняття за темою експерименту (протягом етапу експерименту);

інструктивно-методична нарада колективу за темою «Нормативно-правова база, вивчення передового педагогічного досвіду за темою експерименту» (листопад 2021 року);

засідання творчої групи за темою «Організація профільного навчання в ліцеї», на якому було проаналізовано стан, проблеми та перспективи профільної освіти в ліцеї (08 грудня 2021 року);

круглий стіл за темою «Система профільної освіти в Ніжинському ліцеї Ніжинської міської ради при НДУ імені Миколи Гоголя в 2018-2021 навчальних роках (13 січня 2022 року);

засідання Науково-методичної ради «Про шляхи реалізації Програми експерименту» (22 вересня 2022 року).

Усі вищезазначені заходи було проведено відповідно до річного плану ліцею, але життя внесло свої корективи й з початком військових дій в Україні, дистанційна освіта стала дуже актуальною. Педагогічний колектив ліцею велику увагу на сьогодні приділяє розвитку освітнього середовища в умовах дистанційного навчання. Усі учасники освітнього процесу використовують єдину платформу для дистанційного навчання Google Workspace for Education. Її використання вибудувало злагоджену систему роботи. Матеріально-технічне забезпечення ліцею дозволяє вчителям проводити якісні заняття під час дистанційного чи змішаного навчання.

На сайті ліцею створено інформаційний розділ «Експериментальна робота» (режим доступу: <http://liceum.ndu.edu.ua/eksperymentalna-robota/normatyvno-pravova-baza>), що містить інформацію про нормативно-правову базу, картотеку, відеоматеріали й результати I (організаційно-підготовчого) етапу експерименту.

Результати діяльності педагогічного колективу протягом I (організаційно-підготовчого) етапу узагальнені у спецвипуску методичного збірника «Форми й методи навчання як модулятор ефективності розвитку освітнього середовища в період реформування профільної освіти в ліцеї», що містить 12 статей педагогів ліцею і демонструє високий ступінь готовності колективу до проведення експериментальної діяльності.

По закінченню I (організаційно-підготовчого) етапу завдання, поставлені перед колективом, виконані.

Протягом наступного, II (концептуально-діагностичного) етапу, передбачені такі завдання:

розробити Концепцію розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти;

визначити організаційно-педагогічні умови розвитку освітнього середовища ліцею;

розробити критерії визначення ефективності організаційно-педагогічних умов розвитку освітнього середовища ліцею;

розробити показники ефективності розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти;

розробити систему розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти;

провести оцінювання стану профільного навчання учнів у ліцеї;

провести діагностику рівнів сформованості здатності учнів ліцею до свідомого вибору професії;

удосконалити Освітню програму ліцею;

організувати роботу гуртків, клубів, лабораторій, студій з урахуванням інтересів та здібностей учнів;

розробити навчально-методичні матеріали з профільних предметів.

організувати науково-методичні заходи за темою експерименту.

Науковий керівник,
доцент кафедри біології
НДУ імені Миколи Гоголя,
кандидат біологічних наук

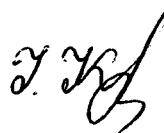
Валентина Гавій

Директор Ніжинського ліцею
Ніжинської міської ради Чернігівської області
при Ніжинському державному університеті
імені Миколи Гоголя, автор ініціативи

Світлана Алексеенко

Координатор,
методист вищої категорії
ДНУ «Інститут модернізації змісту»

Ірина Кондратюк

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України

От 12.10.2022 № 1296

**Програма
II (концептуально-діагностичного) етапу експерименту
за темою**

**«Організаційно-педагогічні умови розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти»
на базі закладу загальної середньої освіти Чернігівської області
на листопад 2022 – жовтень 2023 років**

№ з/п	Зміст роботи	Строк виконання	Відповідальні
1	2	3	4
II. Концептуально-діагностичний етап (листопад 2022 року-жовтень 2023 року)			
1.	Визначення організаційно-педагогічних умов розвитку освітнього середовища ліцею.	Листопад 2022 р.	Науковий керівник, адміністрація закладу освіти, педагогічний колектив
2.	Розроблення критеріїв ефективності організаційно-педагогічних умов розвитку освітнього середовища ліцею.	Протягом етапу	Науковий керівник, адміністрація закладу освіти, педагогічний колектив

3.	Розроблення показників ефективності розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти.	Листопад 2022 р.	Науковий керівник, адміністрація закладу освіти, педагогічний колектив
4.	Розроблення системи розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти.	Протягом етапу	Науковий керівник, адміністрація закладів освіти, педагогічний колектив
5.	Проведення оцінювання (контрольний зріз) стану профільного навчання учнів у ліцеї. Діагностика рівнів сформованості здатності учнів ліцею до свідомого вибору професії.	Грудень 2022 р.	Науковий керівник, адміністрація закладу освіти, педагогічний колектив, психолог
6.	Розробка Концепції розвитку освітнього середовища ліцею у період реформування профільної освіти.	Протягом етапу	Науковий керівник, адміністрація закладу освіти, педагогічний колектив
7.	Удосконалення Освітньої програми ліцею.	Протягом етапу	Адміністрація закладу освіти
8.	Забезпечення умов для самореалізації ліцеїстів відповідно до їхніх здібностей, уподобань, інтересів.	Протягом етапу	Адміністрація закладу освіти
9.	Розроблення навчально-методичних комплексів профільного навчання (методичні рекомендації щодо організації занять із профільних предметів).	Протягом етапу	Науковий керівник, адміністрація закладу освіти, педагогічний колектив, психолог
10.	Організація постійно діючих науково-методичних заходів за темою експерименту.	Протягом етапу.	Науковий керівник, адміністрація закладу освіти, психолог

11.	Підготовка звіту про результати другого етапу (концептуально-діагностичного) експерименту.	Жовтень 2023 р.	Науковий керівник, адміністрація закладу освіти
-----	--	-----------------	---

Науковий керівник,
доцент кафедри біології
НДУ імені Миколи Гоголя,
кандидат біологічних наук

Валентина ГАВІЙ

Директор Ніжинського ліцею
Ніжинської міської ради Чернігівської області
при Ніжинському державному університеті
імені Миколи Гоголя, автор ініціативи

Світлана АЛЕКСЄЄНКО

Координатор,
методист вищої категорії
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Ірина КОНДРАТЮК

